

Београд
16. јул 2026

Поводом одсуства било какве расправе о изменама три важна закона - Закона о судијама, Закона о Јавном тужилаштву и Закона о Правосудној академији и усред лета започете процедуре њихове измене (13.07.2026), Друштво судија Србије

ОБАВЕШТАВА ЈАВНОСТ О СЛЕДЕЋЕМ

1. Без икакве расправе, не само јавне, већ ни стручне, Министарство правде је 13. јула 2026. захтевало од правосудних савета да му у најкраћем року доставе мишљење о нацртима Закона о Правосудној академији и закона о изменама Закона о судијама и Закона о јавном тужилаштву.
2. Претходно (4.12.2025) је Министарство правде доставило правосудним саветима нацрте закона о Правосудној академији и о изменама Закона о судијама и Закона о јавном тужилаштву која садрже у битном идентична решења и о њима затражило мишљење. У одговору Министарству правде од [9.12.2025. Високи савет судства](#) је нагласио да се са таквим законима није сагласио, изнео је низ примедба на достављене верзије оба нацрта закона (о Правосудној академији и о судијама), указао на њихову неуставност и на непоштовање обе одлуке Уставног суда од 2014. и захтевао повлачење оба закона.
3. О постојању нацрта три поменута закона ни стручна јавност у Србији није обавештена до данас. Прва информација о томе приспела је 15. априла 2026, и то од Венецијанске комисије, поводом организовања *online* састанка, одржаног 30.04.2026. године. Само незнатно бољи је био процес који је претходио радној верзији Закона о Правосудној академији од 2024. године (одржан је један радни састанак радне групе), о чему је Друштво судија детаљно обавестило Венецијанску комисију својим [актом од 6.11. 2024.](#) који је поново доставило Венецијанској комисији 16.04.2026. уз молбу да буде прослеђен свим известиоцима.
4. Није прошло ни три недеље од 25.06.2026. године кад су, због оправдане критике, између осталог и због процедуре доношења и одсуства расправе, измењени правосудни закони од 28.01.2026. године, а Министарство правде чини исту грешку.
5. Квалитет закона увелико зависи од квалитета законодавног процеса, што је Друштво судија нагласило и [06.05.2026. године у Коментарима нацрта закона о Правосудној академији и о судијама.](#) Законодавни процес мора бити транспарентан, одговоран,

инклузиван и демократски. Европски стандарди доброг законодавства захтевају смислену расправу, плуралистичко учешће и консултације са домаћим релевантним актерима, посебно када су у питању кључне институције и системска питања. У случајевима када се законима мења уређење државне власти или се закони баве питањима од великог значаја за друштво, осим квалитетног процеса, неопходна је и одговарајућа темељна процена утицаја нових законских решења и одговарајућа и довољна образложења решења.

6. На то је и Венецијанска комисија указивала у бројним документима, па и оним који се односе на Републику Србију, и то пре непуна три месеца у [Хитном мишљењу од 24.04.2026. године о изменама Закона у области правосуђа од 28.01.2026. године](#) (ставови 20-29, 96 и 99). Штавише, по захтеву министра правде од 13.02.2026. године, на то је упозорила Венецијанска комисија и пре само месец дана, 15. јуна 2026. године (ставови 41. и 49) у [Допунском мишљењу од 15.06.2026. године](#) на мишљење од 09.12.2024. о Нацрту закона о Правосудној академији:
 - „41. ...Како је Комисија раније истакла, европски принципи доброг нормативног уређења захтевају транспарентан, инклузиван и демократски процес, уз садржајну расправу и консултације које укључују домаће заинтересоване актере, нарочито када је реч о питањима која се тичу кључних институција. Нацрти закона треба да буду доступни јавности и, када је то примерено, праћени образложењима и проценама ефеката прописа. Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је поступак измене Закона о Правосудној академији још увек у раној фази (подвукло Друштво судија), Комисија препоручује да се у даљем току поступка обезбеде транспарентност, инклузивност и широко учешће свих релевантних актера.
 - 49. Коначно, имајући у виду значај питања о којима је реч, Венецијанска комисија понавља да, у складу са њеним дугогодишњим стандардима, поступак доношења закона треба да буде инклузиван и да омогући одговарајуће учешће свих релевантних актера, укључујући организације цивилног друштва. Обезбеђивање транспарентности, консултација и суштинског укључивања заинтересованих страна у свакој фази законодавног поступка од кључног је значаја како за легитимитет тако и за делотворност реформи, нарочито оних које се односе на правосуђе и владавину права.“
7. Друштво судија подсећа да су прописи који уређују правосуђе Србије измењени пре свега неколико година – 2022. Устав и 2023. правосудни закони, и то у инклузивном и у свему узорном процесу у коме:
 - се имало у виду да Европска унија није препоручила „једну тачку уласка у правосуђе“.

- су вршене темељне анализе и вођене суштинске расправе током „трагања“ за оптималним решењима која би била у складу са европским стандардима, али и са правном традицијом и могућностима Србије, како би била применљива у реалном животу
 - се имало у виду да избор судија само међу кандидатима који су завршили обуку на Правосудној академији не представља правни стандард у европским државама, што уосталом и Венецијанска комисија констатује у мишљењу од [9. децембра 2024](#): „23. *Док европски стандарди наглашавају важност обуке, они не прописују посебне детаље о томе како треба организовати систем образовања и обуке судија и тужилаца, нити услове под којима се таква обука интегрише у процес уласка у професије. Ова питања спадају у организациону надлежност и дискреционо право појединих земаља. Као такве, могућности које су доступне свакој земљи за структурирање обуке и одређивање тачака за улазак у судство и тужилаштво су прилично широке.*“
 - се водило се рачуна о томе да, све и кад би такав стандард постојао, уколико решење које извире из правног стандарда не би било реално примењиво у конкретној држави и уколико би оно угрожавало интегритет и независност судства, оно не би требало да буде ни препоручено ни прихваћено.
 - није представљало ни пропуст ни грешку то што, приликом прописивања услова за избор судија и јавних тужилаца решења нису садржала захтев да се стручност судије процењује искључиво уверењем о завршеној обуци у Правосудној академији. Против таквог решења већ су се одавно изјаснили, између осталог, [Уставни суд](#), [Врховни суд](#), [Високи савет судства](#), [Радна група за израду смерница за реформисање и развој Правосудне академије](#), [Радна група за израду анализе уставног оквира о правосудју у Републици Србији](#), [готово све судије](#). Став правне струке заснован је на искуству и реалном сагледавању друштвених услова и тренутног нивоа правне културе у Србији.
8. Најновијим нацртима Закона о Правосудној академији, уз пратеће нацрте измене Закона о судијама и Закона о јавном тужилаштву, мењају се две битне ствари: 1) начин процене једног од критеријума за избор судија и јавних тужилаца (стручност и оспособљеност) и 2) субјект који врши процену тог критеријума, тако што се процена изузима из надлежности Високог савета судства и Високог савета тужилаштва и поверава Правосудној академији. Тако уосталом Венецијанска комисија и констатује, и то како у Мишљењу од 09.12.2024. године: „45. ... *Међутим, поверавање искључиве одговорности за улазак на судијску и тужилачку функцију Академији садржи одређене предности и може представљати пожељну алтернативу*“, тако и у Допунском мишљењу од 15.06.2026. године : „22. *Међутим, Комисија такође примећује да ће Академија, тиме*

*што постаје искључиви пут за улазак у судијску и тужилачку професију, стећи монопол на обуку кандидата за те функције. Уколико су пријем на Академију, успешно завршавање њеног програма, рангирање у оквиру Академије или добијање сертификата Академије неопходан услов за избор или именовање за судију или јавног тужиоца, тада Академија више није „само“ образовна установа, већ саставни део поступка избора и именовања на судијске и тужилачке функције. Такав развој догађаја чини њену независност од извршне власти и њену аутономију у односу са Високим саветом судства и Високим саветом тужилаштва – као и успостављање делотворних заштитних механизма (подвукло Друштво судија) – још важнијим. Поред тога, *mutatis mutandis*, треба узети у обзир све стандарде које је Венецијанска комисија развила у вези са именовањем судија.“*

9. Друштво судија примећује да су управо политичке власти, а не струка, највећи промотери планираних законских измена и Правосудне академије као једине тачке уласка у правосуђе (што обуку завршену на Правосудној академији суштински чини додатним условом за избор судија). Треба се запитати зашто је то тако, а одговор се логично и лако сам намеће.
10. Планираним законским решењима правосудни савети се лишавају своје уставне надлежности да врше избор судија и јавних тужилаца. Питања на која је указано су неодвојив део избора судија и јавних тужилаца и представљају кључне аспекте судског и јавнотужилачког система, односно система уређења једне од три гране државне власти. Зато она захтевају не само прибављање мишљења Високог савета судства и Високог савета тужилаштва, којима је Устав поверио надлежност избора судија и јавних тужилаца, већ и широку јавну расправу.
11. Друштво судија оцењује да процес измена закона о судијама, о јавном тужилаштву и о Правосудној академији засад не може добити прелазну оцену, а да њихова садржина не одговара Републици Србији, држави заснованој на владавини права, подели власти, независној судској власти, повиновању власти Уставу и закону и припадности европским принципима и вредностима како је то, између осталог, записано у Уставу.

Имајући све наведено у виду, Друштво судија

ПОЗИВА

Министарство правде да, пре него што настави даљу процедуру, учини доступним радне верзије закона о Правосудној академији, судијама и јавном тужилаштву и омогући јавну и стручну расправу о њима.

